A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. december 13.*

„Közös kül- és biztonságpolitika - Iránnal szemben az atomfegyverek elterjedésének megakadályozása érdekében hozott korlátozó intézkedések - A pénzeszközök befagyasztása - Indokolási kötelezettség - Szerződésen kívüli felelősség - Magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértése”

A T-692/15. sz. ügyben,

a **HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH** (székhelye: Hamburg [Németország], képviselik: M. Schlingmann és M. Bever ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: M. Bishop és J.-P. Hix, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatja:

az **Európai Bizottság** (képviselik kezdetben: S. Bartelt és R. Tricot, később: R. Tricot és T. Scharf, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél,

a felperes által a nevének egyrészt az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 423/2007/EK rendelet 7. cikke (2) bekezdésének végrehajtásáról szóló, 2010. július 26-i 668/2010/EU tanácsi rendelet (HL 2010. L 195., 25. o.) által az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2007. április 19-i 423/2007/EK tanácsi rendelet (HL 2007. L 103., 1. o.) V. mellékletébe történő, és másrészt az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 423/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. október 25-i 961/2010/EU tanácsi rendelet (HL 2010. L 281., 1. o.) által a 961/2010 rendelet VIII. mellékletébe történő felvételét követően állítólagosan elszenvedett kár megtérítése iránt az EUMSZ 268. cikk alapján benyújtott kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács),

tagjai: S. Frimodt Nielsen elnök, I. S. Forrester és E. Perillo (előadó) bírák,

hivatalvezető: E. Coulon,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

I. A tényállás és a jogvita előzményei

1 A HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (a továbbiakban: HTTS vagy felperes) egy 2009 márciusában az egyetlen tagja, N. Bateni vezető által a német jog szerint alapított társaság. A HTTS hajózási ügynökként és tengeri hajók műszaki kezelőjeként tevékenykedik.

2 A jelen ügy az Iráni Iszlám Köztársasággal szemben nyomásgyakorlás céljából bevezetett korlátozó intézkedések sorába illeszkedik, amely intézkedések arra irányulnak, hogy Irán abbahagyja az atomfegyverek elterjedésének veszélyével járó tevékenységeket és az atomfegyverek célba juttatására szolgáló rendszerek fejlesztését (a továbbiakban: az atomfegyverek elterjedése). Pontosabban azon ügyek közé tartozik, amelyek egy hajózási társasággal, az Islamic Republic of Iran Shipping Linesszal (a továbbiakban: IRISL), valamint az e társasághoz állítólagosan kapcsolódó természetes vagy jogi személyekkel szemben hozott intézkedésekre vonatkoznak, amely személyek között az Európai Unió Tanácsa szerint szerepel a HTTS és két másik hajózási társaság, a Hafize Darya Shipping Lines (a továbbiakban: HDSL) és a Safiran Pyam Darya Shipping Lines (a továbbiakban: SAPID).

3 A HTTS nevét az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2007. április 19-i 423/2007/EK tanácsi rendelet (HL 2007. L 103., 1. o.) V. mellékletében foglalt korlátozó intézkedésekkel érintett személyek, szervezetek és szervek listáira először 2010. július 26-án vették fel, az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 423/2007/EK rendelet 7. cikke (2) bekezdésének végrehajtásáról szóló, 2010. július 26-i 668/2010/EU tanácsi rendelet (HL 2010. L 195., 25. o.) hatálybelépését követően. E felvétellel szemben nem indítottak megsemmisítés iránti keresetet. A HTTS nevének az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 423/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. október 25-i 961/2010/EU tanácsi rendelet (HL 2010. L 281., 1. o.) VIII. mellékletében foglalt, korlátozó intézkedésekkel érintett személyek, szervezetek és szervek listáira néhány hónappal később az említett rendelettel történő felvételét azonban a HTTS megtámadta, és a Törvényszék – amely úgy ítélte meg, hogy a felvétel jogi indokolása elégtelen volt – megsemmisítette (lásd a későbbi 5. pontot).

4 A 668/2010/EU rendeletben a HTTS neve felvételének indoka elsősorban az volt, hogy „[a] HDSL képviseletét látja [látta] el Európában”. A 961/2010/EU rendeletben az az indok szerepelt, hogy „[a]z IRISL irányítása alatt áll[t], és/vagy annak nevében jár[t] el”.

5 A Törvényszék a 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítéletében (T-562/10, EU:T:2011:716) megsemmisítette a 961/2010/EU rendeletet az e társaságot érintő részében, de csak 2012. február 7-i hatállyal, annak érdekében, hogy a Tanács számára időközben lehetővé tegye a HTTS nevének újbóli felvételére vonatkozó indokolás kiegészítését. E tekintetben a Törvényszék ugyanis úgy ítélte meg, hogy a 961/2010 rendelet azonnali hatállyal való megsemmisítése, az e rendelettel az Iráni Iszlám Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések hatékonyságát súlyosan és helyrehozhatatlanul károsíthatná, mivel nem lehet kizárni, hogy az ügy érdemét tekintve a korlátozó intézkedések felperessel szembeni elrendelése mindazonáltal igazoltnak bizonyulhat (2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítélet, T-562/10, EU:T:2011:716 41. és 42. pont).

6 A 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítélet meghozatalát (T-562/10, EU:T:2011:716) követően a felperes nevét a Tanács később többször felvette, amit a felperes minden alkalommal megtámadott, és a Törvényszék ezt követően minden alkalommal megsemmisített a 2013. június 12-i HTTS kontra Tanács ítéletben (T-128/12 és T-182/12, nem tették közzé EU:T:2013:312) és a 2015. szeptember 18-i HTTS és Bateni kontra Tanács ítéletben (T-45/14, nem tették közzé, EU:T:2015:650).

7 Ebben a szakaszban egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a 2013. szeptember 16-i Islamic Republic of Iran Shipping Lines és társai kontra Tanács ítéletben (T-489/10, EU:T:2013:453) a Törvényszék szintén megsemmisítette az IRISL és más hajózási társaságok, többek között a HDSL és a SAPID nevének a

listákra történő felvételét, arra hivatkozással, hogy a Tanács által kifejtettek nem igazolták az IRISL nevének listára történő felvételét, és következésképpen nem igazolhatták az azon egyéb hajózási társaságokra vonatkozó korlátozó intézkedések elfogadását és fenntartását sem, amelyeket az IRISL-el való kapcsolatuk miatt vettek fel a listákra.

8 A felperes 2015. július 23-i levelében kártérítési kérelmet intézett a Tanácshoz azon kár miatt, amelyről úgy vélte, hogy nevének az IRISL tevékenységéhez kötődő személyek listáira történő első, majd azt követő felvételek miatt szenvedett el.

9 E kártérítés iránti kérelemben a felperes a vagyoni és nem vagyoni kár megtérítéséhez való jogát érvényesítette, amelyet elszenvedni vélt nem csupán a jelen jogvita tárgyát képező, a 668/2010 és 961/2010 rendelet által előírt, listákra történő felvétel miatt, hanem a listákra történő későbbi ismételt felvételek miatt is (lásd a fenti 6. pontot). Így a 2010. július 26. és 2015. szeptember 18. közötti időszakra igényelt vagyoni kár teljes összege 11 928 939 euró és a nem vagyoni kár összege 250 000 euró volt.

10 A Tanács 2015. október 16-i levelében elutasította e kérelmet.

II. Az eljárás és a felek kérelmei

11 A Törvényszék Hivatalához 2015. november 25-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

12 A Törvényszék Hivatalához 2016. április 5-én érkezett beadványával a Bizottság kérte, hogy a Tanács kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson. 2016. május 13-i határozatával a Törvényszék hetedik tanácsának elnöke helyt adott e kérelemnek a Törvényszék eljárási szabályzata 144. cikke (4) bekezdésének megfelelően.

13 Az eljárás írásbeli szakaszának befejezéséről 2016. augusztus 30-án értesítették a feleket. Ezen értesítést követő háromhetes határidőn belül a felek nem terjesztettek elő tárgyalás tartása iránti kérelmet az eljárási szabályzat 106. cikkének (2) bekezdése alapján.

14 A Törvényszék elnökének 2016. október 5-i határozatával a jelen ügyet a harmadik tanácsba beosztott új előadó bírónak adták át.

15 2017. május 30-án a Bíróság kihirdette a Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítéletet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), amelyben elutasította a 2014. november 25-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítélet (T-384/11, EU:T:2014:986) elleni fellebbezést és csatlakozó fellebbezést.

16 A Törvényszék a 2017. június 8–i határozatával – amelyről másnap értesítette a feleket –, mivel úgy ítélte meg, hogy az ügy körülményei kellően fel vannak tárva és a felek nem terjesztettek elő erre irányuló kérelmet (lásd a fenti 13. pontot) –, úgy határozott, hogy az eljárás szóbeli szakaszának megnyitása nélkül határoz az eljárási szabályzat 106. cikke (3) bekezdésének megfelelően.

17 A Törvényszék Hivatalához 2017. június 12-én érkezett beadványával azonban a felperes tárgyalás tartását kérte, nevezetesen a 2017. május 30-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítélet (C-45/15 P, EU:C:2017:402) kihirdetése miatt, és azt kérte a Törvényszéktől, hogy pervezető intézkedés keretében hallgassa meg a vezetőjét és egyetlen tagját, N. Batenit különösen az állítólagosan elszenvedett vagyoni és nem vagyoni károk terjedelmét illetően.

18 A Törvényszék 2017. június 20-i határozatával elsőként megerősítette a 2017. június 8-i határozatát (lásd a fenti 16. pontot). A felperes tárgyalás tartása iránti kérelmét illetően ugyanis a Törvényszék egyrészt úgy ítélte, hogy a felperes e kérelmet a megadott határidőn túl terjesztette elő (lásd a fenti

13. pontot), másrészt megállapította, hogy nincsenek olyan új körülmények, amelyek adott esetben tárgyalás tartását indokolnák. A felperes által a tárgyalás tartása iránti kérelme alátámasztása érdekében hivatkozott, 2017. május 30-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítélet (C-45/15 P, EU:C:2017:402) ugyanis csak megerősítette a 2014. november 25-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítéletet (T-384/11, EU:T:2014:986), és ennélfogva nem tudta indokolni az eljárás szóbeli szakaszának megnyitását. Másodszor a Törvényszék nem adott helyt a felperes N. Bateni meghallgatására vonatkozó pervezető intézkedés iránti kérelmének, mivel úgy ítélte meg, hogy az ügy körülményei kellően fel vannak tárva, valamint a jogellenes korlátozó intézkedésből eredő károk értékelésére vonatkozó releváns ítélkezési gyakorlat is rendelkezésre áll (lásd a későbbi 93. pontot is).

19 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– kötelezze a Tanácsot 2 513 221,50 euró vagyoni és nem vagyoni kártérítésként részére történő megfizetésére a nevének a 423/2007 rendelet V. mellékletében és a 961/2010 rendelet VIII. mellékletében foglalt személyek, szervezetek és szervek listáira (a továbbiakban együtt: vitatott listák) történő felvétele miatt;

– kötelezze a Tanácsot 2015. október 17-től kezdődően az Európai Központi Bank (EKB) által az irányadó refinanszírozási műveletekre megállapított kamat két százalékponttal növelt mértékének megfelelő késedelmi kamat megfizetésére;

– kötelezze a Tanácsot a költségek viselésére.

20 A Bizottság által támogatott Tanács azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet mint részben elfogadhatatlant, mindenesetre pedig mint megalapozatlant utasítsa el;

– kötelezze a felperest a költségek viselésére.

III. A jogkérdésről

A. A kereset tárgyáról

21 A kereset tárgyát illetően bevezetésképpen meg kell állapítani, hogy a felperes lényegében arra hivatkozik, hogy „eleinte” csak a 2010. július 26. óta elszenvedett károk megtérítését kéri a nevének a 423/2007 rendelet V. mellékletében foglalt személyek, szervezetek és szervek listáira a 668/2010 rendelet által történő felvétele miatt, és 2010. október 25-től kezdődően nevének a 961/2010 rendelet VIII. mellékletében foglalt személyek, szervezetek és szervek listájára a 961/2010 rendelet által történő felvétele miatt (lásd a fenti 5. pontot).

22 Így *ratione temporis*, a felperes az általa megtéríteni kért károkat, nevezetesen amelyeket a két fent említett listára történő felvétel idézett elő, a 2010. július 26-tól kezdődő, a felperes nevének az IRISL-hez kapcsolódó jogi személyek listáira történő első felvételétől 2012. január 23-ig, a 961/2010/EU rendelet végrehajtásáról szóló, 2012. január 23-i 54/2012/EU tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2012. L 19., 1. o.) elfogadásáig tartó időszak alatt szenvedte el. Ebben az időpontban ugyanis a felperes nevének a 961/2010 rendelettel előírt felvétele már nem váltott ki joghatást.

B. A felperes kártérítési keresetének elévülésén alapuló elfogadhatatlansági okról

23 Az Európai Unió Bírósága alapokmányának – az alapokmány 53. cikke alapján a Törvényszék előtti eljárásra alkalmazandó – 46. cikke a következőket mondja ki:

„A szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó ügyekben az Unió elleni eljárás megindításának joga az erre okot adó esemény felmerülésétől számított öt év alatt évül el. Az elévülés megszakad, ha a Bírósághoz keresetet nyújtottak be, vagy ha a károsult fél az eljárás megindítása előtt követelésével az Unió megfelelő intézményéhez fordult. Ez utóbbi esetben az eljárást az Európai Unió működéséről szóló szerződés 263. cikkében előírt két hónapos határidőn belül kell megindítani; adott esetben az Európai Unió működéséről szóló szerződés 265. cikke második bekezdésének rendelkezéseit kell alkalmazni […].”

24 A Tanács – anélkül, hogy külön beadványban elfogadhatatlansági kifogást emelne – viszonválaszában a kereset elfogadhatatlanságára hivatkozik az Európai Unió Bírósága alapokmányának 46. cikkében előírt határidő elévülése miatt. E tekintetben azt állítja, hogy a 2015. november 25-én benyújtott kereset a több mint öt évvel korábban elfogadott aktusokon, nevezetesen a 2010. július 26-i 668/2010 rendeleten és a 2010. október 25-i 961/2010 rendeleten alapul.

25 Mindenesetre a Tanács úgy véli, hogy a kereset részben elfogadhatatlan a felperes kártérítési kereseti jogának a 2010. november 25-ét megelőzően – tehát öt évvel a kereset benyújtása előtt, amelyet a felperes valójában 2015. november 25-én nyújtott be a Törvényszék Hivatalához – állítólagosan elszenvedett károk tekintetében való elévülése miatt.

26 A jelen ügy körülményei között a Törvényszék úgy ítéli meg, hogy a pergazdaságosság és a megfelelő igazságszolgáltatás érdekében először a jogvita érdemét érintő kérdéseket kell megvizsgálni, anélkül hogy ebben a szakaszban a kereset elévülésére alapított elfogadhatatlansági kifogásról határozna (lásd ebben az értelemben: 2006. március 30-i Yedaş Tarim ve Otomotiv Sanayi ve Ticaret kontra Tanács és Bizottság ítélet, T-367/03, EU:T:2006:96, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

C. Az ügy érdeméről

27 Ami azon jogellenes magatartást illeti, amelyet a felperes felróna az Európai Uniónak mint a szerződésen kívüli felelőssége esetleges megállapításának forrását, e címen a felperes két jogalapot említ, először az indokolási kötelezettség megsértésén alapuló jogalapot, másodszor pedig a nevének a vitatott listákra történő felvételét igazoló tárgyi feltételek megsértésén alapuló jogalapot.

28 E két jogalap vizsgálatát megelőzően bevezetésképpen mindenesetre emlékeztetni kell a kártérítési kereset keretében az érintett intézménynek felrótt magatartás jogellenességére vonatkozó feltétel értékelésével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatbeli szempontokra.

1. A kártérítési kérelem keretében a jogellenességet értékelő ítélkezési gyakorlatbeli szempontokra vonatkozó előzetes észrevételek

29 A következetes ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az Unió valamely jogi aktusa jogellenességének megállapítása például egy megsemmisítés iránti kereset keretében, akármilyen sajnálatos is, nem elegendő annak megállapításához, hogy az Unió szerződésen kívüli felelőssége – valamely intézménye jogellenes magatartásának következményeként – ebből eredően automatikusan megállapítást nyerjen. E feltétel teljesüléséhez az ítélkezési gyakorlat ugyanis azt követeli meg, hogy a felperes elsősorban bizonyítsa, hogy a szóban forgó intézmény nem egyszerű jogellenességet követett el, hanem a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértését (lásd: 2000. július 4-i, Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ítélet, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 42. pont, valamint az ott

hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezt követően a felperes kötelezettsége, hogy az Unió szerződésen kívüli felelősségének megállapításához szükséges két másik feltétel fennállását is bizonyítsa, nevezetesen valamely tényleges kár, valamint e kár és a szóban forgó jogellenesség közötti közvetlen okozati összefüggés fennállását.

30 Különösen a korlátozó intézkedéseket illetően a Bíróság a 2017. május 30-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítéletben (C-45/15 P, EU:C:2017:402, 62. pont) – egyébiránt az állandó ítélkezési gyakorlat alapján – kimondta, hogy „az Unió szerződésen kívüli felelősségére hivatkozó félnek kell meggyőző bizonyítékokat előterjesztenie mind az általa hivatkozott kár fennállására, mind pedig annak mértékére […], továbbá a szóban forgó intézmény magatartása és az állítólagos kár közötti kellően közvetlen okozati összefüggés fennállására vonatkozóan”.

31 Egyébiránt szintén az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely kellően súlyos jogsértés bizonyítéka annak elkerülésére irányul – különösen a korlátozó intézkedések terén –, hogy az érintett intézmény által az Unió és a tagállamai általános érdekében teljesítendő küldetést akadályozza annak veszélye, hogy ezen intézménynek kelljen viselnie azon károkat, amelyeket az érintett személyek ezen intézmény aktusai révén esetlegesen elszenvedhetnek, anélkül azonban, hogy az érintett intézmény által elkövetett kirívó és nem kimenthető mulasztások vagyoni vagy erkölcsi következményeinek terhe az egyénekre hárulna (lásd ebben az értelemben: 2007. július 11-i Schneider Electric kontra Bizottság ítélet, T-351/03, EU:T:2007:212, 125. pont; 2011. november 23-i Sison kontra Tanács ítélet, T-341/07, EU:T:2011:687, 34. pont; 2014. november 25-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítélet T-384/11, EU:T:2014:986, 51. pont).

32 Ezen előzetes megjegyzéseket követően a Törvényszék úgy ítéli, hogy először a felperes által hivatkozott második jogalapot célszerű vizsgálni, majd az elsőt.

2. A listákra történő felvétel tárgyi feltételeinek megsértésén alapuló második jogalapról

a) A felek érvei

33 Elsőként a felperes előadja, hogy a Tanács nem támasztotta alá kellően konkrét tényekkel a vitatott listákra történő felvételt. Megjegyzi továbbá, hogy a 2013. június 12-i HTTS kontra Tanács ítéletben (T-128/12 és T-182/12, nem tették közzé, EU:T:2013:312) (lásd a fenti 6. pontot) a Törvényszék kimondta, hogy az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 961/2010 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. március 23-i 267/2012/EU rendelet (HL 2012. L 88., 1. o.) nyilvánvaló értékelési hibát tartalmaz, mivel a Tanács nem bizonyította, hogy a felperes ténylegesen az IRISL irányítása alatt áll.

34 Így különösen a 2014. november 25-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítéletre (T-384/11, EU:T:2014:986) támaszkodva a felperes először arra hivatkozik, hogy a Tanács nem rendelkezett semmilyen mérlegelési mozgástérrel a vitatott korlátozó intézkedések megalapozottságának bizonyítására vonatkozó kötelezettségét illetően, mivel e kötelezettség az alapvető jogok, nevezetesen a hatékony bírói jogvédelemhez való jog tiszteletben tartásának a Tanácsra háruló kötelezettségéből ered.

35 Mindenesetre a Tanács által utólag szolgáltatott bizonyítékok és információk ebben a szakaszban nem vehetők figyelembe, és következésképpen a Tanács által azon kötelezettségének megsértését, hogy a vitatott listákra való felvételek megalapozottságát az elfogadásuk időpontjában bizonyítsa, nem lehet visszamenőleg orvosolni.

36 A Törvényszék egyébiránt a 2013. június 12-i HTTS kontra Tanács ítélet (T-128/12 és T-182/12, nem tették közzé EU:T:2013:312) (lásd a fenti 6. pontot) 55. pontjában kimondta, hogy a Tanács elismerte, hogy a 961/2010 rendelet elfogadásának időpontjában még nem rendelkezett azon releváns bizonyítékokkal, amelyeket később terjesztett elő, sem azokkal, amelyeket a Németországi Szövetségi

Köztársaság terjesztett elő mint beavatkozó fél az ezen ítélethez vezető eljárás keretében. Ami a Tanács által a jelen ügyben hivatkozott, az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) szakértői csoportjainak 2012-es és 2013-as jelentéseit illeti, ezek szintén a fent említett rendelet elfogadásánál későbbiek.

37 Másodlagosan a felperes még megjegyzi, hogy a Tanács által utólag a T-182/12. sz., HTTS kontra Tanács ügyben (lásd a fenti 6. pontot) szolgáltatott információk sem tudták igazolni a vitatott listákra történő felvételeket. Mindenesetre ezek a dokumentumok nem bizonyítják, hogy a felperes az IRISL „tulajdonában vagy ellenőrzése alatt" állt. E dokumentumok csupán arra utalnak, hogy a felperes a SAPID és a HDSL nevében képviselőként járt el.

38 Másodszor a felperes – a 2013. szeptember 16-i Islamic Republic of Iran Shipping Lines és társai kontra Tanács ítéletre (T-489/10, EU:T:2013:453) (lásd a fenti 7. pontot) támaszkodva – előadja, hogy ezen ítéletből az következik, hogy a közötte és az IRISL, a SAPID vagy a HDSL között fennálló kapcsolat nem igazolhatja a vitatott listákra történő felvételt. A fent említett ítéletben ugyanis a Törvényszék pontosan megállapította, hogy a Tanács nem bizonyította, hogy az IRISL közvetlenül közreműködött az atomfegyverek elterjedésével járó tevékenységekben.

39 Ezen okok összességére tekintettel – állapítja meg a felperes – a Tanács egyértelmű és pontos, alkalmazási vagy értelmezési nehézséget nem okozó jogi rendelkezéseket sértett meg, amely nem mondható különösen bonyolult helyzetnek. A Tanács így megsértette a szokásosan elővigyázatos és gondos közigazgatási szervet terhelő, egyébiránt az uniós bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerinti szempontok alapján fennálló kötelezettségeit, mint amelyeket a 2011. november 23-i Sison kontra Tanács ítélet (T-341/07, EU:T:2011:687, 36. és 37. pont); a 2014. november 25-i Safa Nicu Sepahan kontra Tanács ítélet (T-384/11, EU:T:2014:986, 53. pont) és a 2016. február 18-i Jannatian kontra Tanács ítélet (T-328/14, nem tették közzé, EU:T:2016:86, 44. pont) mondott ki.

40 A Tanács a maga részéről viszonválaszában először a vitatott listákra történő felvétel indokainak alátámasztására szolgáló bizonyítékok bemutatására vonatkozó kötelezettség megsértésén alapuló kifogás elkésettségére hivatkozik azzal az indokkal, hogy új jogalapról van szó, amelyre a felperes csak a válasz szakaszában hivatkozott.

41 Az ügy érdemét illetően a Tanács, amelyet a Bizottság támogat és észrevételeivel egyetért, arra hivatkozik, hogy nem követett el kellően súlyos jogsértést, és a felperes érvelésének egészét vitatja.

b) A Törvényszék álláspontja

42 Emlékeztetni kell arra, hogy állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 340. cikk második bekezdésén alapuló kártérítési kereset olyan önálló jogorvoslat, amely abban különbözik a megsemmisítés iránti keresettől, hogy nem egy meghatározott jogi aktus megsemmisítésére irányul, hanem a valamely uniós intézmény által harmadik személynek okozott kár megtérítésére (1971. december 2-i Zuckerfabrik Schöppenstedt kontra Tanács ítélet, 5/71, EU:C:1971:116, 3. pont; 2014. szeptember 18-i Georgias és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, T-168/12, EU:T:2014:781, 32. pont).

43 Egyébiránt nem vitatott, hogy az EUMSZ 215. cikk, amely e Szerződésben az a jogalap, amely lehetővé teszi a Tanács számára, hogy természetes vagy jogi személyekkel szemben korlátozó intézkedéseket fogadjon el, áthidalást hoz létre az egyrészt az EU-Szerződésnek a közös kül- és biztonságpolitikával (KKBP) kapcsolatos célkitűzései – amelyeket az Unió és a tagállamok el kívánnak érni (lásd az EUSZ 24. cikk (3) bekezdését, amely szerint a tagállamok az Unió kül- és biztonságpolitikáját a lojalitás és a kölcsönös szolidaritás jegyében tevékenyen és fenntartások nélkül támogatják, és tiszteletben tartják az Unió e területen folytatott tevékenységét) – és másrészt az EUM–Szerződés körébe tartozó gazdasági vagy korlátozó intézkedések elfogadását magukban foglaló uniós

cselekmények között, amelyek az említett célkitűzések eléréséhez szükségesek (lásd ebben az értelemben: 2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 89. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Ebben az összefüggésben egy nem állami szervezetet érintő egyedi korlátozó intézkedés – mint például a pénzeszközök befagyasztása – önmagában nem minősül a Tanács büntető- vagy közigazgatási szankció jellegű, e szervezettel szemben elfogadott önálló aktusának, hanem az EUMSZ 215. cikk (2) bekezdése értelmében e konkrét politika végrehajtása érdekében szükséges intézkedés, amely lehetővé teszi az Unió számára, hogy fokozatosan megvalósítsa a nemzetközi kapcsolatokban elérni kívánt konkrét eredményt, jelen esetben nevezetesen az Iráni Iszlám Köztársaság atomfegyverek elterjedésével járó tevékenységének megszüntetését.

45 Egyébiránt megjegyzendő, hogy a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a béke és a nemzetközi biztonság átfogóbb célkitűzése, összhangban az Unió külső tevékenységének az EUSZ 21. cikkben meghatározott céljaival, igazolhatja a bizonyos gazdasági szereplőket érintő, ezen alapvető célkitűzés megvalósítása érdekében az Unió által elfogadott aktusok végrehajtásából eredő, akár jelentős negatív következményeket (lásd ebben az értelemben: 2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 150. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Így az érintett intézmény magatartásának értékelése során a Törvényszék is – amely előtt valamely gazdasági szereplő kártérítési keresetet indított – köteles, különösen az EUMSZ 215. cikk (2) bekezdésére tekintettel, figyelembe venni az Unió külpolitikájának ezen alapvető célkitűzését, kivéve, amennyiben ez a szereplő bizonyítani tudja, hogy a Tanács kirívó és nem kimenthető módon megsértette a kötelezettségeit, vagy ugyanilyen módon megsértette az Unió által elismert valamely alapvető jogot.

47 E körülmények között és figyelemmel a jelen kereset tárgyául szolgáló tényekkel érintett időszakban végbement, a Tanács által az Iráni Iszlám Köztársaság atomfegyverek elterjedésével járó tevékenységére válaszul elfogadott korlátozó intézkedések intenzitásának fokozatos átalakulására, a HTTS kereskedelmi tevékenységébe, valamint a saját pénzügyi erőforrásainak kezelésére vonatkozó szabadságba a pénzeszközeinek a szóban forgó korlátozó intézkedéssel előírt befagyasztásából eredően történő beavatkozás nem tekinthető automatikusan az Unió szerződésen kívüli felelőssége megállapítása forrásának. A 2000. július 4-i Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ítéletből (C-352/98 P, EU:C:2000:361, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) (lásd a fenti 29. pontot) eredő ítélkezési gyakorlat által meghatározott szempontoknak megfelelően szükséges továbbá, hogy a szerződésen kívüli felelősség bírája megállapíthassa az érintett intézmény részéről a kirívó és nem kimenthető mulasztást vagy nyilvánvaló értékelési hiba fennállását az érintett és a többi társaság, mint például elsősorban az IRISL közötti állítólagos kapcsolat fennállására vonatkozóan.

48 Továbbá a Tanács egy vagy több – a felperes által hivatkozott károk okaként megjelenő – aktusának esetleges megsemmisítése, még ha egy ilyen megsemmisítést a kártérítési kereset benyújtása előtt a Törvényszék ítélete mondana is ki, nem minősül ezen intézmény részéről kellően súlyos jogsértés megdönthetetlen bizonyítékának, amely lehetővé tenné az Unió felelősségének *ipso iure* megállapítását.

49 Egyébiránt meg kell állapítani, hogy a megsemmisítés iránti keresettől eltérően a szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti keresetet a szóban forgó kárt okozó esemény bekövetkeztétől számított öt éven belül lehet benyújtani. Következésképpen a szerződésen kívüli felelősség megállapításával érintett intézmény a saját maga kimentésére a fenti határidőn belül elvileg minden olyan releváns körülményre hivatkozhat, amely a vele szembeni kártérítési kereset benyújtása előtt következett be, éppúgy, ahogy a felperes bizonyíthatja a kárának mértékét és jelentőségét a kár bekövetkezését követő bizonyítékok igénybevételével.

50 Ami azt a lehetőséget illeti, hogy az intézmény a saját maga kimentésére minden olyan releváns körülményre hivatkozhat, amely a vele szembeni kártérítési kereset benyújtása előtt következett be, meg kell jegyezni, hogy ez arra az igényre válaszol, hogy az illetékes bíróság a kontradiktórius eljárás elvének tiszteletben tartásával meghatározza a szóban forgó felek által állított tények relevanciáját és jelentőségét az Unió esetleges szerződésen kívüli felelősségének megállapítása érdekében. Egy ilyen lehetőség különösen az olyan uniós tevékenységek területén indokolt, mint a KKBP, amely a célkitűzéseinek és tartalmának jellegére tekintettel a Szerződések által megállapított külön szabályok és eljárások hatálya alá tartozik (lásd az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdését), és többek között arra hivatottak, hogy adott esetben figyelembe vegyék az Unió nemzetközi fellépésének tárgyaként szolgáló ténybeli és jogi helyzet időbeli alakulását.

51 E tekintetben az érintett intézmény által egy kártérítési kereset keretében szolgáltatott információk hatástalan jelleggel történő felruházása – amikor ezen intézmény az EU-Szerződés V. címének 2. fejezetével összhangban elfogadott határozat alapján az EUMSZ 215. cikk (2) bekezdése szerint a szóban forgó pénzeszközök befagyasztására vonatkozó intézkedést fogadott el – súlyosan akadályozná a Szerződések által a KKBP terén az uniós intézményekre ruházott hatáskörök hatékony gyakorlását, előírva e politika végrehajtása érdekében a szükséges korlátozó intézkedések elfogadását.

52 E megállapításokat követően a jelen esetben emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék a 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítélet (T-562/10, EU:T:2011:716) 41. és 42. pontjában úgy ítélte meg, hogy a 961/2010 rendelet azonnali hatállyal való megsemmisítése az Iráni Iszlám Köztársasággal szemben e rendeletben előírt korlátozó intézkedések hatékonyságát súlyosan és helyrehozhatatlanul károsíthatja, mivel „nem lehet kizárni, hogy az ügy érdemét tekintve a korlátozó intézkedések felperessel szembeni elrendelése mindazonáltal igazoltnak bizonyulhat”.

53 Így a jelen kártérítési kereset keretében a Törvényszék nem hagyhatja figyelmen kívül a Tanács által a saját kimentése érdekében annak bizonyítása céljából hivatkozott releváns indokokat és bizonyítékokat, hogy az Unió szerződésen kívüli felelőssége megállapításának feltétele nem teljesült.

54 Ezt követően a felperes által hivatkozott, a neve vitatott listákra a saját és az IRISL gazdasági tevékenysége közötti közvetett kapcsolat okán (lásd a fenti 4. pontot) történő felvételének igazolását lehetővé tevő tárgyi feltételek kellően súlyos megsértésén alapuló első kifogást illetően elsőként meg kell jegyezni, hogy a Tanács által ezen érvvel szemben felhozott elkésettség (lásd a fenti 40. pontot) nem releváns, mivel a felperes a kártérítési keresetének benyújtásától kezdve a kár megtérítése iránti kérelmeit különösen erre az érvre alapította, amely az itt vizsgált jogalap logikus kifejtésének minősül.

55 Ugyanakkor, ami először is a társaság azon minősítését illeti, hogy „egy másik szervezet tulajdonában van, vagy ellenőrzése alatt áll”, amelynek alkalmazását a felperes a maga vonatkozásában vitatja, mivel nem áll sem az IRISL tulajdonában, sem annak ellenőrzése alatt, elegendő megjegyezni, hogy e fogalomnak a jelen esetben nem ugyanaz a hatálya, mint általánosságban a társasági jogban, amikor arról van szó, hogy jogilag egy másik kereskedelmi szervezet döntési irányítása alatt álló valamely társaság kereskedelmi felelősségét kell meghatározni.

56 Valamely korlátozó intézkedés jogszerűségének értékelése során e fogalom valójában olyan helyzetre vonatkozik, amelyben a szóban forgó állam atomfegyverek elterjedésével járó tevékenységében részt vevő természetes vagy jogi személy befolyást tud gyakorolni egy másik olyan vállalkozás kereskedelmi választásaira, amellyel kereskedelmi kapcsolatot tart fenn, és ezt e két gazdasági szervezet közötti bármely jogi kapcsolat, tulajdoni viszony vagy a tőkében való részesedés hiányában is.

57 E tekintetben a Bíróság egyébiránt kifejezetten kimondta, hogy valamely szervezet „tulajdonban vagy ellenőrzés alatt” álló minőségét a Tanácsnak esetenként kell értékelni különösen a szóban forgó tulajdonban állás mértéke vagy ellenőrzés intenzitásának függvényében, mivel ezen intézmény e tekintetben bizonyos mérlegelési jogkörrel rendelkezik (2013. június 12–i HTTS kontra Tanács ítélet, T-128/12 és T-182/12, nem tették közzé, EU:T:2013:312, 48. pont; 2013. szeptember 6-i Bateni kontra

Tanács ítélet, T-42/12 és T-181/12, nem tették közzé, EU:T:2013:409, 45. pont; lásd még ebben az értelemben: 2012. március 13-i Melli Bank kontra Tanács ítélet, C-380/09 P, EU:C:2012:137, 40–42. pont).

58 Márpedig a Tanács által a jelen esetben hivatkozott információk és bizonyítékok releváns, kellően pontos és egybevágó valószínűsítő körülményeknek minősülnek, amelyek, a jelen kártérítési kereset keretében lehetővé teszik annak megállapítását, hogy az a körülmény, hogy a HTTS az IRISL „irányítása alatt állt, vagy annak nevében jár[t] el", legalábbis valószínűnek tűnik.

59 Így például azok a körülmények, mint a felperes által gyakorolt hajózási ügynöki tevékenység az IRISL-hez szorosan kötődő szervezetek nevében, amelyek közül egyesek, nevezetesen a HDSL és a SAPID az IRISL által rendelkezésre bocsátott hajókat használták, a felperes és a HDSL, valamint a SAPID közötti pénzügyi kapcsolatok, valamint az Unióban a felperes és az IRISL leányvállalata között – amelyet a 2010. december 31-i könyvvizsgálói jelentés tanúsít –, az IRISL jogi vezetőjének beosztása – amelyet korábban a felperes vezetője, N. Bateni töltött be –, és végül a felperes és az IRISL Europe közös címe a felperes és az IRISL között fennálló szoros kapcsolatra utaló – végeredményben a felperes által nem vitatott – ténybeli, releváns és egybevágó körülmények összességét jelentik. Egyébiránt, amint arra a Tanács emlékeztet, a 2013. június 12-i HTTS kontra Tanács ítéletben (T-128/12 és T-182/12, nem tették közzé EU:T:2013:312, 56. pont) a Törvényszék hangsúlyozta, hogy noha az elé terjesztett megsemmisítés iránti kereset keretében nem tudta figyelembe venni a Németországi Szövetségi Köztársaság által szolgáltatott információkat, amelyek a fent említett körülmények egy részével egyébiránt megegyeztek, nem volt kizárva, hogy ezen információk lehetővé tették „részletes és releváns jellegükre tekintettel a felperes [neve] vitatott listákra történő felvételének igazolását".

60 Következésképpen a Tanács által a jelen esetben hivatkozott tények és körülmények összességéből következik, hogy ez utóbbi a szóban forgó pénzeszközök befagyasztására vonatkozó intézkedéseket elfogadva nem követett el olyan kirívó és nem kimenthető mulasztást vagy nyilvánvaló értékelési hibát a HTTS IRISL-el és – e társaság közvetítésével – az Iráni Iszlám Köztársaság atomfegyverek elterjedésével járó tevékenységével fennálló kereskedelmi kapcsolatainak terjedelmére vonatkozóan, amely igazolhatja – ha az Unió felelőssége megállapításának egyéb feltételei teljesülnének – a HTTS által ennek következményeként elszenvedett károk megtérítését (lásd a fenti 59. pontot). Mindenesetre a felperes nem szolgáltatott kellően konkrét és releváns bizonyítékot, amely alkalmas a Tanács ilyen súlyos és nem kimenthető mulasztások miatti felelősségének alátámasztására.

61 Ebből következik, hogy a listára történő felvétel tárgyi feltételeinek kellően súlyos megsértésén alapuló első kifogást – amennyiben a Tanács elegendő bizonyíték alapján nem bizonyította, hogy a felperes az IRISL irányítása alatt állt – el kell utasítani.

62 A második, a HTTS vitatott listákra történő vitatott felvételei igazolásának hiányán alapuló kifogást illetően, a Törvényszék által az IRISL és más hajózási társaságok – köztük a HDSL és a SAPID – neve felvételének megsemmisítését követően, ismét meg kell jegyezni (lásd a fenti 48. pontot), hogy a listára történő utóbbi felvételek megsemmisítése önmagában nem elegendő annak bizonyítására, hogy a HTTS nevének a vitatott listákra történő, fent említett felvételei olyan kellően súlyos jogellenességet valósítottak meg, amely jellegénél fogva az Unió felelősségét is megalapozza.

63 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a felperes nevének a vitatott listákra először a 668/2010 rendelet, majd a 961/2010 rendelet által történő felvételekor az IRISL, a HDSL és a SAPID nevének felvételét még nem semmisítették meg. Ezt követően és különösen meg kell állapítani, hogy a Tanács jogosan hivatkozik arra, hogy a jelen esetben az IRISL nevének felvétele lényegében az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsa szankcióbizottságának a jelentésén alapult, amely megállapította, hogy e társaság három alkalommal nyilvánvalóan megsértette a Biztonsági Tanács 147. (2007) sz. határozatával bevezetett fegyverembargót. Márpedig, tekintettel e jelentés következtetéseire, azt a megállapítást, hogy az IRISL részt vesz az Iráni Iszlám Köztársaságnak az

atomfegyverek elterjedésével járó tevékenységében, a jelen kártérítési kereset keretében nem lehet nyilvánvalóan tévesnek tekinteni, amelyet egyébiránt a felperes sem vitatott megalapozottan. Következésképpen a felperes által jelenleg hivatkozott, az IRISL, a SAPID és a HDSL neve felvételének utólagos megsemmisítése nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a Tanács olyan súlyos és nem kimenthető jellegű nyilvánvaló értékelési hibát követett el, amely megalapozná az Unió szerződésen kívüli felelősségének megállapítását.

64 E körülmények között végeredményben nem lehet a Tanácsnak felróni, hogy – a felperes nevének vitatott felvételeit ez utóbbi és az IRISL közötti meglévő kapcsolatokra alapozva – olyan szabálytalanságot követett el, amelyet hasonló körülmények között nem követett volna el egy általában körültekintő és gondos közigazgatás, amelyre a Szerződések különös hatásköröket bíznak, mint például az Unió fellépése keretében szükségesnek ítélt korlátozó intézkedések elfogadása a béke és a nemzetközi biztonság fenntartása érdekében, amelyet az Iráni Iszlám Köztársaságnak az atomfegyverek elterjedésével járó tevékenysége veszélyeztethet (lásd a fenti 44. pontot).

65 Ebből következik, hogy a nevek vitatott felvételének jogellenességén alapuló második kifogást az IRISL, a HDSL és a SAPID neve felvételének *ex tunc* hatályú megsemmisítését követően sem lehet elfogadni, ezért a felperes által hivatkozott második jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

66 A fenti megfontolások fényében most meg kell vizsgálni a felperes által a kártérítési kérelme alátámasztása érdekében hivatkozott első jogalapot.

3. Az indokolási kötelezettség megsértésén alapuló első jogalapról

a) A felek érvei

67 A felperes – annak bizonyítására, hogy a vitatott listákra történő felvételek indokolásának állítólagos hiánya a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos jogsértésének minősül –, e jogalap alátámasztására elsősorban a 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítéletre (T-562/10, EU:T:2011:716) hivatkozik, amely a nevének a 961/2010 rendelet VIII. mellékletében szereplő listára történő felvételét megsemmisítette az indokolás hiánya miatt (lásd a fenti 5. pontot). A felperes lényegében megjegyzi, hogy ebben az ítéletben a Törvényszék különösen kiemelte azt a tényt, hogy az indokolási kötelezettség az uniós jog általános alapelvének minősül, amelytől csak kényszerítő megfontolások miatt lehet eltérni. A neve listára történő felvételének indokolását tehát főszabály szerint ugyanakkor kell közölni az érdekelttel, mint a számára sérelmet okozó aktust.

68 Egyébiránt a felperes a válaszában e jogalap alátámasztására első alkalommal hivatkozik azon érvre, amely szerint az indokolási kötelezettség, valamint a neve vitatott listákra történő felvételének különös és konkrét indokai közlésének hiánya a jelen esetben a hatékony bírói jogvédelemhez való jogát is sértette. A Tanács így megsértette az uniós jognak az egyének védelmére szolgáló egyik alapvető szabályát, amelynek a megsértése alkalmas az Unió felelősségének megállapítására.

69 A jelen esetben az indokolás annál is inkább elégtelen és a Tanács részéről súlyos és nem kimenthető mulasztásnak minősül, hogy a 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítélet (T-562/10, EU:T:2011:716) kihirdetése előtt ezen intézmény semmilyen bizonyítékot nem szolgáltatott, amely alátámaszthatta volna a HTTS nevének a 961/2010 rendelet VIII. mellékletébe történő felvételét. E tekintetben a felperes különösen a 2010. szeptember 10-i és 13-i leveleire hivatkozik, amelyekben a Tanácsot a neve vitatott listákra történő felvételére vonatkozó döntésének újragondolására kérte, és e tárgyban átadott részére néhány dokumentumot, valamint a 2010. november 23-i levelére, amelyben az iratokba történő betekintést kért.

70 Végül a Tanács megsértette a felperes hatékony bírói jogvédelemhez való jogát, mivel valamennyi, a nevének a vitatott listákra történő felvételét megsemmisítő ítéletet követően a HTTS neve azonnal visszakerült, az eredeti indokoláshoz képest csupán kismértékben módosított indokolás alapján. Egyébiránt a Tanácsnak ez a magatartása az általa a felperes irányába folyamatosan tanúsított hozzáálláshoz tartozik.

71 A Bizottság által támogatott Tanács vitatja ezt az érvelést.

b) A Törvényszék álláspontja

72 A felperes által hivatkozott, az első jogalapra vonatkozó különböző kifogások érdemi értékelését megelőzően meg kell vizsgálni az elfogadhatatlanságot eljárási szempontból, amelyet a Tanács arra a tényre alapít, hogy a felperes csak a válasz szakaszában hivatkozott egyrészt a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértésére vonatkozó érvre, másrészt pedig a vitatott listákra történő felvételek megalapozottságát alátámasztó bizonyítékok hiányára, ily módon ezek az érvek elkésettek.

1) Először a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértésén alapuló érv elkésettségéről

73 E tekintetben azon kifogást mint hatástalant el kell utasítani, amelyet a felperes arra a tényre alapít, hogy a Tanács automatikusan felvette a nevét a vitatott listákra, a 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács megsemmisítést kimondó ítélet (T-562/10, EU:T:2011:716) és a 2013. június 12-i HTTS kontra Tanács megsemmisítést kimondó ítélet (T-128/12 és T-182/12, nem tették közzé, EU:T:2013:312) ellenére (lásd a fenti 70. pontot). A jelen jogvitának ugyanis – amint annak időbeli hatályát maga a felperes korlátozta –, nem azon kár megtérítése iránti kérelem a tárgya, amelyet annak következtében szenvedett el, hogy a neve minden egyes ítéletet követően ismét felkerült a listákra, hanem a 2010. július 26. és a 2012. január 23. között elszenvedett károk megtérítése (lásd a fenti 22. pontot). Ennélfogva a jelen jogvita keretében a Tanács 2012. január 23-át követő magatartása irreleváns.

74 Ezt követően, ami a Tanács által a felperesnek a válasz szakaszában hivatkozott két kiegészítő érvével szemben felhozott elkésettséget illeti, elsőként meg kell jegyezni, hogy a keresetlevélben a HTTS világosan kapcsolatba hozta a nevének az IRISL tevékenységéhez kötődő személyek listáira történő felvételére vonatkozó indokolási kötelezettséget a Tanács azon kötelezettségével, hogy e felvételek indokait vele közölje (lásd a fenti 67. pontot).

75 Márpedig a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a hatékony bírói jogvédelem elve magában foglalja, hogy azon uniós intézmény, amely olyan aktust fogad el, amely valamely személlyel vagy nem állami szervezettel szemben korlátozó intézkedéseket vezet be, közölje az aktus alapjául szolgáló indokokat, amennyiben lehetséges, vagy ezen aktus elfogadásának időpontjában, vagy legalábbis a lehető leggyorsabban azután, hogy arra sor került, hogy lehetővé tegye e személyeknek vagy nem állami szervezeteknek a jogorvoslathoz való joguk gyakorlását (2011. november 16-i Bank Melli Iran kontra Tanács ítélet, C-548/09 P, EU:C:2011:735, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2013. július 18-i Bizottság és társai kontra Kadi ítélet, C-584/10 P, C-593/10 P és C-595/10 P, EU:C:2013:518, 100. pont).

76 A sérelmet okozó jogi aktus indokolására vonatkozó kötelezettségnek ugyanis, amely a védelemhez való jog tiszteletben tartására vonatkozó elvből következik, a célja egyrészt az érintettnek elegendő tájékoztatás nyújtása annak eldöntéséhez, hogy a jogi aktus megalapozott-e, vagy hogy tartalmaz-e esetleg az érvényességének vitatását uniós bíróság előtt lehetővé tévő valamilyen hibát, másrészt pedig annak lehetővé tétele, hogy az uniós bíróság – a lehető legteljesebb mértékben – felülvizsgálhassa e jogi aktus jogszerűségét (2012. november 15-i Tanács kontra Bamba ítélet, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 49. pont; 2016. február 18-i, Tanács kontra Bank Mellat ítélet, C-176/13 P, EU:C:2016:96, 74. pont; 2007. július 11-i Sison kontra Tanács ítélet, T-47/03, nem tették közzé, EU:T:2007:207, 185. pont).

77 Ezenkívül, amennyiben az érintett személy a vele szemben hozott, pénzeszközök befagyasztására vonatkozó eredeti határozat elfogadását megelőzően nem rendelkezik a meghallgatáshoz való joggal, annál is inkább fontos az indokolási kötelezettség tiszteletben tartása, hiszen ez az egyetlen olyan biztosíték, amely legalább ezen határozat elfogadását követően lehetővé teszi az érdekelt számára, hogy érdemben érvényesítse a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket az említett határozat jogszerűségének vitatása érdekében (2012. november 15-i Tanács kontra Bamba ítélet, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 51. pont; 2006. december 12-i Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács ítélet, T-228/02, EU:T:2006:384, 140. pont; 2007. július 11-i Sison kontra Tanács ítélet, T-47/03, nem tették közzé, EU:T:2007:207, 187. pont).

78 Így különösen a fenti 75–77. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az indokolási kötelezettség és az érintett ezzel összefüggő azon joga, hogy közöljék vele a szóban forgó listákra történő felvételének különös és konkrét okait, nem csupán a védelemhez való jog tiszteletben tartásának biztosítására irányul, hanem a hatékony bírói jogvédelem elvének biztosítására is.

79 Ennélfogva a jelen kártérítési jogvita keretében a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértésére vonatkozó kifogást, amelyet a felperes csak a válasz szakaszában hozott fel, úgy kell tekinteni, mint az indokolási kötelezettség megsértésén és az érintettnek a szóban forgó listákra történő felvétele különös és konkrét okai közléséhez való jogának megsértésén alapuló első jogalapnak az eljárás folyamán történő fejlődését (lásd a fenti 74. pontot). Ebből következően e kifogást nem lehet a felperes által elkésetten hivatkozott új jogalapnak tekinteni.

2) Másodszor a bizonyítékok Tanács általi közlése elmaradásán alapuló érv elkésettségéről

80 A felperes felrója a Tanácsnak, hogy nem szolgáltatott a vitatott listákra történő felvételének indokait alátámasztó bizonyítékot. E tekintetben különösen a 2010. november 23-i levelére hivatkozik (lásd a fenti 69. pontot). Ezzel érvelve a felperes lényegében arra hivatkozik, hogy a Tanács megsértette az iratokba való betekintéshez fűződő jogát.

81 E sajátos ponton emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítélet (T-562/10, EU:T:2011:716) 19. pontjában a jogvita előzményei kifejtésének keretében a Törvényszék megállapította, hogy a Tanács a T-562/10. sz. ügyben a kereset benyújtása előtt nem válaszolt a felperes 2010. november 23-i levelére. Ebben az ítéletben azonban a Törvényszék a vizsgálatát ezt követően az indokolás hiányán alapuló egyetlen jogalapra korlátozta, anélkül tehát, hogy az iratokba történő betekintéshez fűződő jog módjainak tiszteletben tartására vonatkozó másik jogalapot figyelembe vette volna.

82 Márpedig a felperes a keresetlevelében nem vitatta, hogy a Tanács az iratokba történő betekintésre vonatkozó kérelmét elutasította, oly módon, hogy e kifogást, még ha a hatékony bírói jogvédelemhez való jog esetleges megsértése mögé rejtve terjesztették is elő, az eljárási szabályzat 84. cikke (1) bekezdésének megfelelően elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, amennyiben olyan új jogalapnak minősül, amely nem csak az eljárás során felmerült jogi és ténybeli helyzetből származik.

83 Ezen eljárási kifogást mellőzve, most át kell térni a felperes által hivatkozott első jogalap érdemi vizsgálatára.

3) Az első jogalap megalapozottságáról

84 Mivel a felek által e jogalap tárgyában előterjesztett érveket a fenti 67–71. pont összefoglalta, itt elsőként elegendő emlékeztetni arra, hogy a 668/2010 rendeletben a HTTS nevének a 423/2007 rendelet V. mellékletébe történő felvételének indokolása az volt, hogy a felperes „[a] HDSL képviseletét [látta] el Európában", ami pedig a HDSL társaságot illeti, azzal az indokkal vették fel a vitatott listákra, hogy „az IRISL nevében konténeres műveleteket hajt[ott] végre az IRISL tulajdonában lévő hajókkal".

Végül a 961/2010 rendeletben a HTTS nevének az említett rendelet VIII. mellékletébe történő felvételének indoka az volt, hogy „az IRISL irányítása alatt áll[t], és/vagy annak nevében jár[t] el” (lásd a fenti 4. pontot).

85 A vitatott felvételek indokainak felidézését követően, ami a felperes nevének a 668/2010 rendelet mellékletében szereplő listára történő első felvétele indokolási kötelezettségének megsértését illeti, elsőként meg kell állapítani, hogy a felperes nyilvánvalóan tévesen értelmezi a 2011. december 7–i HTTS kontra Tanács ítéletet (T-562/10, EU:T:2011:716). Ez az ítélet ugyanis csak a 961/2010 rendelet érvényességére vonatkozik – amely a felperes nevét az említett rendelet mellékletében szereplő listára felvette –, a Törvényszék egyáltalán nem határozott a 668/2010 rendelettel előírt első felvétele indokolásának elégtelen jellegéről. Az említett ítélet indokainak szövegszerű olvasata ebben az értelemben egyébiránt önmagában elegendő. Ezen ítélet 39. pontja ugyanis a következőket mondja ki:

„E körülmények között meg kell állapítani, hogy úgy tűnik, hogy a Tanács megsértette az EUMSZ 296. cikk második bekezdésében és a 961/2010 rendelet 36. cikkének (3) bekezdésében előírt indokolási kötelezettséget. Az [e rendelet indokolásának hiányára vonatkozó] első jogalap következésképpen megalapozottnak tűnik, és így el kell fogadni.”

86 Mindenesetre, mivel nem vitatta megsemmisítés iránti keresettel a 668/2010 rendelet jogszerűségét (lásd a fenti 3. pontot), a felperesnek kell a jelen kártérítési kereset keretében bizonyítania a korlátozó intézkedés jogellenességét, mint olyan feltételt, amely lehetővé teszi a Törvényszék számára – feltételezve, hogy az Unió felelőssége megállapításának egyéb feltételei teljesülnek, amely nem bizonyított –, hogy a Tanácsot a felperes által hivatkozott károk megtérítésére kötelezze (lásd a fenti 29. pontot). A 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítéletre (T-562/10, EU:T:2011:716) történő felperesi utalás ugyanis a jelen esetben (lásd a fenti 67. pontot) nem teszi lehetővé azon következtetés levonását, hogy a felperes nevének a 668/2010 rendelettel történő első felvételét illetően teljesül a kellően súlyos jogellenesség fennállására vonatkozó feltétel, ezen aktus jogszerűségét – megsemmisítés iránti kereset hiányában – azonban az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell.

87 A 961/2010 rendeletet illetően továbbá nem vitatott, hogy a 2011. december 7-i HTTS kontra Tanács ítélettel (T-562/10, EU:T:2011:716) a Törvényszék megsemmisítette ezt az aktust a felperes vonatkozásában az említett rendelet mellékletében szereplő listára történő felvétele indokolásának elégtelensége miatt.

88 Mindazonáltal jelenleg az Unió szerződésen kívüli felelősségének megállapításával kapcsolatban, amely adott esetben e rendelet megsemmisítéséből ered, az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy főszabály szerint valamely aktus indokolásának elégtelen volta nem olyan jellegű, hogy az Unió felelősségét megalapozza (2007. július 11-i Sison kontra Tanács ítélet, T-47/03, EU:T:2007:207, nem tették közzé, 238. pont).

89 Mindemellett a jelen kártérítési kereset keretében a szóban forgó korlátozó intézkedés jogszerűségét mindazonáltal értékelni kell a Tanács által az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 2010/413/KKBP határozat módosításáról szóló, 2012. január 23-i 2012/35/KKBP tanácsi határozatban (HL 2012. L 19., 22. o.) hivatkozott utólagos indokok fényében is, amely határozat a felperes nevének felvételét az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 2007/140/KKBP közös álláspont hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. július 26-i 2010/413/KKBP tanácsi határozat (HL 2010. L 195., 39. pont) mellékletében szereplő listán a következő indokkal tartotta fenn:

„Az IRISL ellenőrzése alatt áll, és/vagy annak nevében jár el. A HTTS ugyanazon a hamburgi címen van bejegyezve, mint az IRISL Europe GmbH, vezetője (Dr. Naser Baseni) pedig korábban az IRISL alkalmazásában állt.”

90 E kiegészítő indokok ugyanis lehetővé teszik a felperes által a 2010. július 26-tól 2012. január 23-ig tartó időszak során elszenvedett károk megtérítésére irányuló jelen kereset keretében egyrészt a felperes számára azon okok megértését, amelyek miatt a nevét ezen időszakban felvették a vitatott listákra, másrészt pedig a Törvényszék számára azon okok összességében történő értékelését, amelyekből a felek szerint a felperes által a fent említett időszak során elszenvedni vélt károk erednek.

91 Figyelemmel a fenti megfontolásokra, a jelen jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

92 A keresetet ennélfogva egészében el kell utasítani, anélkül hogy szükség volna annak vizsgálatára, hogy az Unió felelőssége megállapításának többi feltétele teljesül-e, vagy hogy az elévülésen alapuló elfogadhatatlanságról állást kellene foglalni.

93 E körülmények között nem szükséges helyt adni a felperes pervezető intézkedés iránti kérelmének a vezetőjének és egyetlen tagjának tanúkénti meghallgatását illetően.

IV. A költségekről

94 Az eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

95 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében az eljárásba beavatkozó intézmények maguk viselik saját költségeiket.

96 A felperest, mivel pervesztes lett, kötelezni kell a saját költségeinek viselésén kívül a Tanács részéről felmerült költségek viselésére, ez utóbbi kérelmének megfelelően. Egyebekben a Bizottság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (harmadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH viseli saját költségeit, valamint az Európai Unió Tanácsának részéről felmerült költségeket.

3) Az Európai Bizottság maga viseli saját költségeit.

Frimodt Nielsen Forrester Perillo

Kihirdetve Luxembourgban, a 2017. december 13-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

I. A tényállás és a jogvita előzményei 2

II. Az eljárás és a felek kérelmei 3

III. A jogkérdésről 4

A. A kereset tárgyáról 4

B. A felperes kártérítési keresetének elévülésén alapuló elfogadhatatlansági okról 5

C. Az ügy érdeméről 5

1. A kártérítési kérelem keretében a jogellenességet értékelő ítélkezési gyakorlatbeli szempontokra vonatkozó előzetes észrevételek 5

2. A listákra történő felvétel tárgyi feltételeinek megsértésén alapuló második jogalapról 6

a) A felek érvei 6

b) A Törvényszék álláspontja 7

3. Az indokolási kötelezettség megsértésén alapuló első jogalapról 11

a) A felek érvei 11

b) A Törvényszék álláspontja 12

1) Először a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértésén alapuló érv elkésettségéről 12

2) Másodszor a bizonyítékok Tanács általi közlése elmaradásán alapuló érv elkésettségéről 13

3) Az első jogalap megalapozottságáról 13

IV. A költségekről 15